

УДК 631.173

Уваров М., ст. наук. співр., Махмудов І., доц., канд. техн. наук, (Донецький інститут агропромислового виробництва), Герасименко В., Шейко Л., викладачі ВП НУБіП України (Ніжинський агротехнічний інститут)

Аналіз стану технічного забезпечення с.-г. підприємств Донецького регіону та перспективи створення с.-г. кооперативів

Наведено **проміжні** результати досліджень з питання матеріально-технічного та фінансового забезпечення, цінових зовнішніх факторів в існуючих системах машинних кооперативів Донецького регіону на прикладі двох районів.

Ключові слова: система, техніка, технічне забезпечення, спеціалізація, реформування, кооперативи.

Вступ. Скрутний фінансовий стан сільськогосподарських підприємств зумовив різке зниження їхньої фондозабезпеченості, технічної та енергетичної оснащеності. Спрацювання і виведення з експлуатації основних засобів у 8-12 разів перевищує їхнє оновлення.

Мета наукової роботи – розробити та обґрунтувати систему машинних кооперативів сільськогоспо-

дарських підприємств, виходячи з їх спеціалізації, обсягів робіт та фінансових факторів.

Методичні підходи. У 2010-11 рр. було продовжено дослідження сільськогосподарських підприємств стосовно матеріально-технічного та фінансового забезпечення, цінових зовнішніх факторів в існуючих системах машинних кооперативів Донецького регіону та базових

господарств згідно з планом наукових робіт Донецького інституту агропромислового виробництва та методикою, розробленою ННЦ «ІМЕСГ» НААН України.

Результати досліджень. В регіоні при кількісному зменшенні тракторів на 335 шт., зернозбиральних комбайнів – на 43 шт., кукурудзозбиральних – на 34 шт. та картоплюзбиральних – на 50 шт. кількість енергетичних потужностей зросла. Так, потужність двигунів комбайнів підвищилась на 3,4 тис. к. с., а потужність тракторних двигунів скоротилась лише на 6,5 тис. к. с. Все це стало можливим за рахунок придбання сучасної більш

потужної техніки, яка має вищу продуктивність.

Для полегшення умов придбання сільгосптехніки вітчизняного виробництва в області діють такі проекти як здешевлення кредитної ставки; 30-відсоткова компенсація згідно з Постановою № 647 від 26.07.10 про затвердження «Порядку використання у 2010 р. коштів Стабілізаційного фонду, що спрямовується на часткову компенсацію вартості складної техніки»; лізингова програма (20% – початкова оплата та 12% річних), а також почала діяти програма спецлізингу з початковою оплатою 5% та 5% річних.

Таблиця 1

Стан технічного забезпечення в господарствах Волноваського району для проведення польових робіт на 03.11.2011 року

Назва підприємства	Найменування ТЗ		Наявність за строками використання, од.			Середнє навантаження на одиницю с.-г. техніки (з.к/тр.)	Забезпечення наявною технікою технологічної потреби, (з.к/тр.)	Щорічна потреба в придбанні од./тис грн	
	Зернозбиральні комбайни, всього	Трактори, всього	До 5 років	5-10 років	Більше 10 років				
ТОВ «Росія»	20	93	-12	1/10	19/81	527/113	100/100	2/2000	2/1000
АФ ТОВ «Відродження»	1	26	-/-	-12	1/24	3765/144	30/100	2/2000	2/800
СТОВ «Кіровське»	-	-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	2/2000	2/800
АФ ТОВ «Октябрь»	4	20	1/2	-14	3/14	777/156	80/100	1/1000	1/400
АТЗТ «Екопрод» А.Т	22	116	-/10	2/45	20/61	566/107	100/100	2/2000	4/1600
АФ «Агросервіс»	8	31	-/4	2/6	6/21	76/19	100/100	-/-	-/-
СТОВ «Валер'янівське»	3	24	-/4	2/6:	1/14	1058/132	70/100	1/1000	1/400
ТОВ «Укр-Лан»	1	16	-/-	-12	1/14	2919/182	30/70	2/2000	3/1000
ТОВ «Афродита»	5	18	-/6	4/6	1/6	393/109	100/100	-/-	-/-
СТОВ «Новоігнатівське»	4	13	-/-	4/6	-/7	370/113	100/100	-/-	-/-
АФ ТОВ «Микільське»	4	12	-/-	11-	3/12	701/233	80/10	1/1000	1/200
ТОВ АП «Данко»	14	25	-/-	10/14	4/11	365/204	100/100	-/-	-/-
ДП ТОВ«Діановська п\ф»	-	11	-/1	-14	-/6	-/30	0/100	1/1000	1/200
ТОВ АФ «Донецька п\ф»	5	31	-/-	-/-	5/31	829/26	70/100	1/1000	2/800
ТОВ «Маріупольська п\ф»	12	30	1/3	2/16	9/11	410/164	100/100	-/-	-/-
ООО Волноваська п\ф	-	15	-/-	-1-	-/15	-/-	-/100	-/-	-/-
ДП Птахогосподарство «Волноваське»	-	15	-/-	-/-	-/15	-/-	-/100	-/-	-/-
ТОВ АП «Анадольпродукт»	2	8	-/1	-14	2/3	853/213	30/100	2/2000	1/200
ТОВ АП «Родник»	-	-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-
ТОВ «Любівське»	4	8	-/-	-/- 1	4/8	440/220	70/80	1/1000	2/700
СФГ Форум	2	19	-/1	-/з і	2/15	905/95	70/100	1/1000	2/800
СФГ «Берегове»	3	7	1/-	-12	2/5	333/143	100/100	-/-	-/-
СФГ «ЮГ»	13	35	1/-	2/4	10/31	262/97	100/100	1/1000	-/-
СФГ «Мечта»	13	21	1/3	-14	12/14	354/215	70/70	2/2000	3/1000
СФГ «Восток»	5	14	-/-	1/-	4/14	550/196	70/70	2/2000	2/800
СФГ «Пілігрим»	3	7	-/-	-/-	3/7	291/154	40/60	2/2000	2/800
ТОВ «Ірен-Нова»	1	6	1/-	-/1	-/5	1585/264	25/60	2/2000	2/800
ПП «Фермер»	6	6	-/-	11-	5/6	236/236	100/100	-/-	-/-
ВАТ «Транспортник»	-	22	-/-	-14	-/18	-/57	-/100	2/2000	-/-
Агроцех № 13	4	34	-/2	2/8	2/22	1272/150	100/100	-/-	-/-
Агроцех № 37	16	75	1/4	2/15	13/56	629/134	100/100	2/2000	2/800
ВСЬОГО	175	758	7/43	36/166	132/549			32/32000	32/18400

Стан технічного забезпечення в господарствах Старобешівського району при проведенні польових робіт станом на 03.11.2011 року

№	Найменування технічних засобів	Наявність за строками використання, од.			Середнє навантаження на одиницю с/г техніки	Забезпечення техніки до технологічної потреби, %	Щорічна потреба в придбанні од./тис грн
		до 5 років	5-10 років	більше 10 років			
	Зернозбиральні комбайни, всього	12	25	116	275	100	5
	Dominator			2			
	John Deere	1	1	19			
	Massey Ferguson	2	1	1			
	NEW HOLLAND	2					
	КЗС-11	1	3				
	ДОН-1500	4	15	84			
	CLAAS		3				
	КЗС-3		2				
	Полісся	2					
	СК-5 «Нива»			10			
	Трактори, всього	124	57	808	48	100	10
	МТЗ-80	34	22	277			
	МТЗ-82	56	12	85			
	ЮМЗ-6	25	14	289			
	Т-150К	9	6	29			
	К-701		3	10			
	John Deere			18			

Окрім того, в області створюється спільне підприємство «VNB Argentina» спільно з ВАТ «Володарське районне ремонтне підприємство» з програмою виробництва посівних комплексів, що працюють за мінімальною технологією. Також ведуться домовленості з Ростовським комбайновим заводом про спільне виробництво комбайнів «Дон» в області.

У Волноваському районі спостерігається скорочення основної сільгосптехніки та її старіння. Так, 57% господарств потребують в середньому по 46% (майже половину) зернозбиральних комбайнів. Четверта частина (25%) господарств потребують в середньому 60% тракторів. Це призвело до збільшення середнього навантаження на одиницю сільгосптехніки. Так, середнє навантаження на зернозбиральний комбайн досягло 503 га, а на трактори – 144,6 га. Для порівняння: навантаження на один зернозбиральний комбайн дорівнює в США – 82 га, в Германії – 67 га, у Франції – 63 га і в Росії – 390 га.

Щорічна потреба у придбанні техніки становить: 32 зернозбиральних комбайни на суму 32 млн грн та 32 трактори на суму 18,4 млн грн (дані наведено в табл. 1).

В Старобешівському районі цього року виникла нетипова ситуація. В районі, де було в 2,5 рази менше техніки, ніж у Волноваському районі, кілька фірм створили нові агроцехи. З південних районів туди було завезено техніку. Чисельність тракторів збільшилась в 2,3 рази, комбайнів – у 1,86 рази. Таким чином, район на сьогодні має 100-відсоткове забезпечення в тракторах – середнє навантаження на один трактор становить 48 га, на зернозбиральні комбайни – 275 га (дані наведено в табл. 2).

Серед сільськогосподарських підприємств усіх типів найбільше поширеною є проста форма кооперування – горизонтальна: це сусідська взаємодопомога, машинні гуртки.

На даному етапі машинної кооперації спостерігається подолання недовіри громадян до кооперативної форми підприємництва.

Довіра буде зростати під впливом господарських успіхів як самих машинних кооперативів, так і в результаті зміни ставлення держави до кооперації в цілому і зокрема до машинної кооперації.

Висновки. Економічна криза зворотним чином вплинула на розвиток малого бізнесу, поклала кінець періоду відносної фінансової незалежності малих підприємств та обумовила концентрацію їх зусиль на наступних основних стратегіях виживання:

1) інвестиційний пошук зовнішніх інвестиційних ресурсів (кредитів банків, підтримки приватних фондів, державних

структур, спонсорів, іноземних інвестицій та ін.);

2) диверсифікаційний – перехід на малокапіталомісткі технологічні засоби виробництва продукції (енергоощадні технології);

3) ринково-збутові – послаблення попиту обмежень, викликаних зниженням рівня добробуту, шляхом покращання якості виробленої продукції і наданих послуг; проведенням розумної цінової політики, виявленням кращих каналів збуту продукції.

Запропоновані стратегії дозволяють проводити реорганізаційно-інституціональний пошук нових форм мікроекономічних взаємодій, які забезпечують мінімізацію транспортних витрат, що створюють передумови формування власних засобів для розвитку виробництва.

Список літератури

1. Формування і реалізація державної технічної політики розвитку матеріально-технічної бази АПК в Україні // Матеріали до 5-річних зборів Всеукраїнського конгресу вчених економістів-аграрників. – К, 2003. – С.40-45.

2. Саблук П.Т. Основні напрями підвищення ролі аграрної науки в умовах трансформації агропромислового виробництва до ринкових відносин // Матеріали навчального семінару 20-21 липня 2005 року. – К, 2005.

3. Тивоненко І.Г. Первинний облік: стан і вимоги в інженерній службі села // Економіка АПК. – 2002. – №10. – С. 108-111.

4. Махмудов І.І. Формування ринку технічних засобів в агропромисловому комплексі України // Міжві-

домчий науковий збірник ННЦ «Інститут механізації та електрифікації сільського господарства». – Глеваха. – Вип. 9. – с. 65-70.

5. Махмудов І.І. Рівень забезпеченості фермерських господарств: Наук. зб. – Вип. 3. – УААН, Кіровоградський інститут агропромислового виробництва. – 2006. – 141 с.

Анотація. Приведены промежуточные результаты исследований по вопросам материально-техническо-

го и финансового обеспечения, ценовых внешних факторов в существующих системах машинных кооперативов Донецкого региона на примере двух районов.

Summary. Adduced transition research results on the material and technical and financial support, the price of external factors in the existing system of machine cooperatives Donetsk region by the two districts.

Стаття надійшла до редакції 5 липня 2012 р.